

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik)

Ikalawang Markahan-Modyul 5: **Pagsulat ng mga Tekstong Nagpapakita** **ng Kalagayang Pangwika sa Kulturang Pilipino**

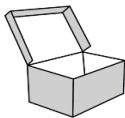
May-akda: Riza P. Lago

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin – Pasulat ng mga Tekstong Nagpapakita ng Kalagayang Pangwika sa Kulturang Pilipino

Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaasahang maisasagawa mo ang sumusunod:

- A. napagbabalik-aranan ang mga dapat tandaan at proseso sa pagsulat ng isang teksto;
- B. nakapagsasaliksik ng mga impormasyon na nagpapakita ng kalagayang pangwika sa kulturang Pilipino; at
- C. nakasusulat ng mga tekstong nagpapakita ng kalagayang pangwika sa kulturang Pilipino

Subukin

Bago tayo magpatuloy sa ating aralin. Punan ng tamang salita ang mga patlang sa awiting **“Marikina Hymn”** upang mabuo ang awitin.

Marikina aking _____
____ naming minamahal
Sa ‘yong _____ ay may buhay
Ang _____ aking _____

_____ ika'y _____
Hiyas na tangi nitong _____
Marikina _____
Ang giting moy di _____

-Felipe Padilla de leon

Aralin

Pagsulat ng mga Tekstong Nagpapakita ng Kalagayang Pangwika sa Kulturang Pilipino

Sa araling ito ay pag-aaralan mo ang pagsulat ng mga tekstong nagpapakita ng kalagayang pangwika sa kulturang Pilipino. Malilinang ito kung magagawa mo nang matapat ang mga gawain.

Balikan

Bago magpatuloy sa aralin, balikan ang mga dapat tandaan at proseso sa pagsulat ng isang teksto.

1. Bago sumulat

- a. Malayang Pagsulat (free writing o writing freely)
- b. Pagtatanong (Questioning)
- c. Paglilista (Listing)
- d. Pagkaklaster (Clustering)
- e. Pagbabalangkas (Preparing an Outline)

2. Habang sumusulat

- Magsimula sa isang paksang pangungusap
- Suportahan ang paksang pangungusap ng mga tiyak na katibayan.
- Ayusin ang magkakaugnay na ideya.
- Isulat nang malinaw o *error free* ang pangungusap.

3. Pagkatapos sumulat

Mga Dapat Tandaan

- Koherens
- Kaisahan
- Kasapatan
- Kasanayan

Tuklasin

A. Panimula

Ang awiting nakasulat sa ibaba ay isang halimbawa ng awiting-bayan, ayusin ang pagkakasunod-sunod ng mga saknong upang mabuo ang awitin. Isulat muli ito nang maayos at awitin ito ng wastong tono.

Leron, Leron Sinta

Halika ka na, Neneng at tayo'y magsimba
Dala-dala'y buslo sisidlan ng bunga
At iyong isuot ang baro mo't saya
Ang baro mo't sayang pagkaganda-ganda
Kay ganda ng kulay—berde, puti, pula
Halika na. Neneng, tayo'y manampalok
Dalhin mo ang buslo, sisidlan ng hinog
Pagdating sadulo'y lalamba-lambayog
Nabali ang sanga,
Kumapit ka, Neneng, baka ka mahulog
Kapos kapalaran humanap ng iba
Ako'y ibigin mo, lalaking matapang
Ang baril ko'y pito ang sundang ko'y siyam
Leron, Leron, Sinta buko ng papaya
Ang lalakarin ko parte ng dinulang
Isang pinggang pansit ang aking kalaban

Mga Tanong:

Tungkol saan ang awit?	Anong damdamin ang nakapaloob sa awiting-bayan?	May kulturang Pilipino bang ipinakita sa nasabing awitin? Patunayan.

B. Pagbasa

Isang tula ang “Bayan Ko” na isinulat ni Jose Corazon de Jesus. Kasama ito sa Katipunan ng mga una niyang tula. Dekada 80’ nang naging isang popular na awit ang nasabing tula. Awitin ito ng pagtatamo ng demokrasya noong mga panahong iyon. Masidhing damdamin ng pagmamahal sa bayan ang nilalaman nito. Basahin o awitin ng may damdamin ang “Bayan Ko.”

Bayan Ko ni Jose Corazon de Jesus

I

Ang bayan kong Pilipinas,
Lupain ng ginto’t bulaklak
Pag-ibig na sa kaniyang palad
Nag-alay ng ganda’t dilag

II

At sa kaniyang yumi at ganda,
Dayuhan ay nahalina
Bayan ko, binihag ka,
Nasadlak sa dusa

III

Ibon mang may layang lumipad
Kulungin mo at umiiyak,
Bayan pa kayang sakdal dilag
Ang di magnasang makaalpas

IV

Pilipinas kong minumutya,
Pugad ng luha ko’t dalita,
Aking adhika,
Makita kang sakdal laya.

C. Pag-unawa sa Binasa

A. Bilang pagpapahalaga sa nilalaman ng awiting “Bayan Ko” ni Jose Corazon de Jesus, sagutin nang pasalita ang kasunod na mga tanong.

1. Tungkol saan ang nilalaman ng awit?
2. Isa-isahin ang mga damdaming nakapaloob sa awitin at patunayan kung bakit nagpapahayag ito ng damdamin.

B. Pagbibigay kahulugan sa salita nang tuwiran o literal

Ibigay ang literal na kahulugan ng salita sa bawat bilang. Gawin ito sa isang hiwalay na papel.

SALITA	LITERAL NA KAHULUGAN
1.bayan	
2.pag-ibig	
3.yumi	
4.nahalina	
5.nasadlak	

6.umiiyak	
7.dilag	
8.makaalpas	
9.minumutya	
10.dalita	

- C. Sumulat ng isang sanaysay kaugnay sa binasang tula/awit. Ipakita sa sanaysay ang kalagayang pangwika na iyong nakikita sa awit at maging ang kulturang nakapaloob dito.

Suriin

Gamit ng Wika sa mga Tektso na Salamin ng Kulturang Pilipino

Maraming gamit ang wika sa iba't ibang sitwasyon na karaniwang mababasa sa isang akdang pamapanitikan o anomang teksto o babasahin. Makatutulong na batayan ang mga tanong na sino, paano, kalian, saan, at bakit upang matukoy ang sitwasyong pangwika sa isang partikular na komunidad at panahon dahil ang mga salita kung minsan ay pana-panahon ang pagsulpot.

Isa sa ginagamitan ng wika ay ang mga tula, awitin, sanaysay, dula at iba pa. Mga tekstong nagpapahayag ng damdamin, ideya, kaisipan, at higit sa lahat ang paglalarawan sa kulturang nakapaloob dito. Halimbawa sa awiting ‘Bayan ko’, ipinahayag ang damdaming makabayan at ipinakita ang kulturang pagpapahalaga sa bayan sa pagkat nais nitong makalaya sa pang-aapi at pananakop ng mga dayuhan. Ipinakita sa mga awiting Pilipino ang paraan ng pamumuhay, pagmamahal sa magulang, anak, kapuwa, at iba pa. Maririnig din sa mga awitin ang tungkol sa pagkakaroon ng magandang asal para sa magandang buhay.

Pagyamanin

Pagyamanin mo ngayon ang iyong natutuhan. Gawin ang sumusunod:

- Pumili ng isang teksto. Basahin ito, suriin ang mga sitwasyong pangwika sa akda at tukuyin ang kulturang nakapaloob.
- Batay sa una mong ginawa, bumuo ng kahit anong teksto na ibig mo. Gamiting batayan ang iyong binasa, natukoy na sitwasyong pangwika at mga kulturang nakapaloob.

C. Markahan ang tekstong ginawa batay sa pamantayan sa ibaba.

Pamantayan	Sariling Marka	Marka ng Guro
Angkop ang anyo ng tekstong ginamit (5 puntos)		
Nagpapakita ng sitwasyong pangwika ang binuong teksto (20 puntos)		
Nagpapakita ng kulturang Pilipino (20 puntos)		
May kawastuhan ang gramatika at mekaniks sa pagsulat (5 puntos)		
Kabuoan (50 puntos)		

Isaisip

Ang bawat teksto ay kakikitaan ng sitwasyong pangwika batay sa pahanon ng pagkakasulat ng akda. Ito rin ay nagsisilbing salamin ng kultura sa isang lipunan o grupo ng mga tao.

Sa pagbuo ng isa teksto, dapat ding isaalang-alang ang mga angkop na sitwasyong pangwika upang ito ay magsilbing salamin ng kultura at maging gabay sa mga mambabasa tungo sa pag-unawa ng mga kultura sa bawat lipunan.

Isagawa

Sumulat ng isang teksto na tungkol sa pandemya na naranasa ng mga Pilipino. Magsagawa ng pananaliksik sa paksa. Tiyaking gumamit ng mga angkop na wika (Halimbawa: ayuda, *lockdown*, *social distancing* at iba pa) na magiging sasakyang kultura tungo sa pagkaunawa ng mga mambabasa. Gamitin ang pamantayan sa bahaging “**Pagyamanin**” ng modyul na ito.

Tayahin

Ngayon naunawaan mo na ang aralin, panahon na para sukatin ang iyong natutuhan. Basahin ang sumusunod na awitin. Nasa hanay ito ng kontemporaryong awitin. Suriin ang nilalaman kung nagpapakita ng kulturang Pilipino at anong sitwasyong pangkomunikatibo o pangwika ang makikita dito. Gawing batayan ang tanong na sino, paano, kalian, at bakit. Patunayan sa pamamagitan ng pagbuo ng panibagong teksto na ibig mo.

Mag-arat

*Orihinal na Komposisyon ni Dr. Jose M. Ocampo Jr.
Propesor. Pamantasang Normal ng Pilipinas (PNU)*

Noong ako ay bata pa,
Madalas sabihin ng aking-iná.
Wala akosa 'yong ipapamana.
Ako'y nag-arat sa gitna ng karukhaan.
Hindi pinansin ang kalokohan
Sapat nang simple, maging huwaran.
Ipamalas ang natutuhan.
May anak akong lumalaking lito.
Sabi daw ng gobyerno, masama ang sigarilyo
Sa kalusugan ng tao.
Ngunit sa halip na iwasan, binibili pa ito.
Anak, mag-arat, ikaw sana'y maging yaman.
Sinabi ng guro iyong tandaan.
Huwag gayahin magpapangap na kaibigan.
Kung kalian nag-arat saka nabulag ng karunungan.

Pagsusuri:

1. Itala ang mga linya na nagpapakita ng kulturang Pilipino. Ibigay ang kulturang nakapaloob at patunay.

Linya mula sa Binasa	KULTURANG PILIPINO	PATUNAY

2. Suriin ang sitwasyong pangkomunikatibo o pangwika na nakapaloob sa akda. Gamiting batayan ang tanong na sino, paano, kailan, saan, at bakit.

Mga Tanong Kaugnay ng Awitin:

Sino:
Kailan:
Saan:
Bakit:
Paano:

3. Bumuo ng isang teksto na ibig mo kaugnay sa binasa. Gamiting gabay ang pamantayan na nasa bahaging “**Pagyamanin**” ng modyul na ito.

Karagdagang Gawain

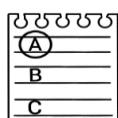
Lalo pang palawakin ang iyong kakayahan. Sumulat ng isang tekstong nagsusuri sa nilalaman ng isang teksto na nagpapakita ng mga kalagayang pangwika sa kulturang Pilipino. Isulat sa isang hiwalay na papel.

Pamagat ng Tekstong Sinuri: _____

Buod ng Tekstong Sinuri:
_____
_____

Pagsusuri:
_____
_____
_____

Natutuwa ako sa iyong ipinakitang kagalingan at sigasig na matuto sa ating talakayan. Binabati kita!

Susi ng Pagwawasto

Guro ang magwawasto ng mga kasagutan ng mga mag-aaral.

Sanggunian

Jocson, Magdalena O. 2016. Komunikasyon at Pananaliksik sa Wika at Kulturang Pilipino. Vibal Group Inc.

Bumubuo sa Pagsulat ng Modyul

Manunulat: Riza P. Lago (Guro, SNNHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian Paul I. Camposano (Guro, CISSL)

Romeo A. Pilongo (Guro, SEHS)

Tagasuri-Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS, Filipino)

Tagasuri-Panlabas:

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla (Guro, KNHS)

Tagalapat:

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang

Tagapamanihala

Galcoso C. Alburo

Supervisor sa Filipino

Ivy Coney A. Gamatero

Supervisor sa LRMS

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE